

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 51

14. detsembril 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — iga laupäeval.
 Tellimise hind: aasta peale Mk. 800.—
 poole aasta peale 400.—
 weerand aasta peale 200.—
 Üksik number maksab Mk. 18.—
 Aratellimised — järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 1/4 lehek. Mk. 3000.— 1/4 lehek. Mk. 800.—
 1/2 1500.— 1/8 400.—
 1/8 1000.— 1/16 200.—
 1/32 lehek. Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.
 Adressi muutmise 10 mk.
 Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Sisu: 1) Pornograafiast ja tema vastu võitlemisest. 2) Ülewaade meie kriminaalpolitsei abutamise ja tema senisest tegemusest. 3) Rattendid politsei ajalooft. 4) Riigi eelarwe — budget. 5) Augusteadusest 6) Riigikohust. 7) Ametlik os. 8) Küsimused ja kohtimised. 9) Mitmesugust.

Pornograafiast ja tema vastu võitlemisest.

J. A. W.

Mõistest ja ajalooft.

Pornograafia tähendab Greeka keeles prostitutsiooni kirjeldust. Sellele vastavalt nimetati esialgu prostitutsiooni vastaseid kirjatöid pornograafiaks. Kuid kui selles küsimuses tõsised teaduslikud teosed ilmufid, siis ei waadatud nende peale enam kui pornograafia peale ning järk-järgult hakati pornograafiaks ainult sarnaseid töid nimetama, millede sihiks lugejad sugultselt erutada. Pornograafia hulka ei kuulu üksi kirjatööd, vaid ka joonistused, maalid, grammofooni plated, kinofilmid jne. Pornograafia kohta on võimata kindlat definitsiooni anda. Ta mõiste on ararippum ühiskonna kõlblikest tasapinnast, kui ka tema arenemise ajame iseärasusest. Muistised Greeka kunstnikud, näituselks, valisid oma maalide ja kujude tarwis tihti ained, mis meie aegse arusaamise järele kõlbmatud. Muistsete rahwaste juures ei olnud katmatus mitte häbiast, vaid just vastuvõtta oli

erotiim kultuse asjaks. Greeka teologia lubas mitte üksi eramajades, vaid ka templites sarnase siifulisi kujutusi, mis meie ajal igatahes keelatud oleks olnud. Sama lugu oli ka wanas Roomas. Mitte üksi lõbumajad ei olnud igasugu erutawate maalidega ilustatud, vaid ka eramajad. Neapoli muuseumis võib praegu näha suurt sarnaste asjade kogu. Reekajal kadufid ristiusu mõjul eramajadest sarnased maalid ning jäeti ainult mõned kiriku wärawaisse jne., et seal eitawa eeskujuna wastikust aratada. Renessansi ajajärguga leidis endine pornograafiline katmatus uuesti maad, kuid siiski oli ta peenendatud Itaalia meistrite maitfega ning osawusega, nii et teem liig filma ei paistnud.

Pornograafiat on juba ammu pahena wõetud. Nii oewat wanade juutide juures sel põhjusel ülemlaulu lugemine kuni 30 eluaastani keelatud olnud (Slemmer, Judeg Romanus, Denabruick 1906).

Kuid siiski ei tunta ei wamal ega ka keskajal ilmaliku wõimu määrusi, millega pornograafiliste teoste laialilaotamine keelatud oleks olnud. Riigiwõimud harkawad farnaste teoste laialilaotamisele takistusi tegema ainult siis, kui tehnika arenemise tõttu wainutooteid hulkadena wõis valmistama hakata. Praegusel ajal wõib aga kõikide Euroopa riikide seadusandlustes ühel wõi teisel kujul määrusi pornograafia kohta leida. Need seadlused ning määrused on tingitud mitmesugusetest usulistest, kõlblistest jne. kaalutlemistest. Pornograafia pea süüiks loetakse siiski prostitutsioonile kaasa aitamist.

Wäljamaa seadused.

Selles asjas wäljamaal makswad seadusandlused on väga mitmekesised. Olgu siin järgmiste maade seadused nimetatud:

Ingliismaal käsitatakse seda küsimust terwes reas seadustes. Neist wõiks siin nimetada Theatre Regulation Act 1843 aastast, mille järele hoowi pea kammerhärnal (ministril), kes kõikide Ingliismaa teatrite järele walwab, õigus teatri ettekannet täielikult wõi osaliselt ära keelata, kui ta leiab, et nende siin kõbluswastane ning et heade kommete, kõbluse ja awaliku korra kaitseks see tarwilik (harilikult jünnib see kokkuleppel teiste ministritega). 1857 a. akti (20 ja 21 Victoria) põhjal wõib Magistrate — rahukohtunik — tema piirkonnas müügilis ilmunud kõlwatute, pornograafiliste raamatute ja piltide aresti alla panemiseks ja ära häwitamiseks käsku anda. Süüdlasi wiisakuseta, kõlwatute raamatute ja kujutuste wäljaandmises, mille sühiks niisuguseid isikuid seltskonnas kõlwatule teele wiia, kessel, nagu seda Ingliise juristid seletawad, „kaldumuse kõlblisi riikeid wastu wõtta“ (Schilowsky — „Sõna, trüki ja koosolekute wabadusest Ingliise õiguse järele“). Peale selle wõiks nimetada veel seadlusi kuulutuste kohta, millest meil eelmises „Politseilehes“ jutt oli.

Saksamaal wõiks selle kohta nimetada 1871 a. karistusseadust: Wangistusega kuni ühe aastani ja rahatrahwiga kuni 1000 margani ehk ühega tähendatud karistustest nuheldakse, kes kõlwatuid (unzüchtig) kirjutusi, pilte wõi kujutusi müügilis hoiab, müüb, jagab ehk kohas, kuhu publikum peaseb, wälja paneb ehk üles kinnitab ehk teistwiisi laotab, neid laialilaotamise otstarbel muretseb ehk samal otstarbel tagawaraks hoiab, neid tellib

ehk hindab; kes kõlwatuid kirjutusi, pilte ehk kujutusi tasuta eest alla 16 a. wanade isikutele annab ehk pakub (§ 184). Kes alla 16 a. wanadele isikutele tasuta eest kirjutusi, pilte ehk kujutusi annab ehk pakub, mis, kuigi need kõlwatud ei ole, raskest (gröblich) häbitunnet haawawad, — seda karistatakse wangistusega kuni kuue kuuni ehk rahatrahwiga kuni 600 margani (§ 184-a.). Peale selle wõiks ära tähendada 1874 a. trükiwaduse § 14, mille põhjal riigikantsleril õigus wäljamaal ilmivate perioodiliste trükitoodete laialilaotamist kuni kahe aastani awalikult teadaandmise teel ära keelata, kui ühe aasta kestusel ühe wäljaande kohta muhtlusseaduse §§ 41 ja 42 põhjal faks karistusotust järgnenud. Samuti käib osaliselt pornograafia kohta kinofilmide seadus (Reichslichtspielgesetz v. 12. Mai 1920), millega meie lähemalt tutvumisme kirjutasime „Awalikudest lõbustustest“ („Politseileht“ nr. nr. 41/42), ning seadlused kuulutuste kohta (waata eelmine „Politseileht“).

Pariski 1910 a. 4. mai konventsiooni, mida allpool lähemalt saame käsitada, tähtsimeks on Berliinis asutatud sellekohane kõlwatute teoste wastu wõitlemise keskkoh (Deutsche Zentralpolizeistelle zur Bekämpfung unzüchtiger Schriften, Abbildungen und Inserate“).

Tähendatud asutus walwab (M & II G 908 v. 14. März 1921) trükiseadusele alluwate kõlwatute toodete muretsemise, tööstuse, müügilis ja tagawaras hoidmise jne. järele. Nende toodete hulka on ka kinofilmid arwatud.

Seda walwet teostatakse järjekindla kahtlaste kirjutuste läbiwaatamise ja lugemise, iseäranis kahtlaste ajakirjade ja naljalehtede kokkuostmise, neis lehtis ilmumate kuulutuste, samuti ka niisuguste kirjastajate ja kauplejate kataloogide ja prospektide läbiwaatamise kaudu, kes kõlwatute piltide ja kirjutuste müügilis teemist teewad jne.

Tähendatud keskasutus korjab kogemusi sõnas ja pildis awaldatawa roojuse wastu wõitlemiseks. Tema annab kogutud materjaali põhjal kõikidele awalikkudele asutustele nõu ja teateid. Ta wõib wõitluse otstarbel raamatu- ja kunstasjade kauplejatega ning awaliku trükisõnaga (Presse) kui ka wastawate eraisikutega ühendusse astuda jne.

Prantjuse seadustest võiks porno-
graafia vastu võitlemise alal ette tuua
1882 a. 2. augusti seadust heade kommete
haavamiste vastusurme kohta (Loi du 2
aout 1882 ayant pour objet la repression
des outrages aux bonnes moeurs), mis pä-
rastpoole muudetud 1898 a. 16. märtsi ja
1908 a. 7. aprilli seadustega.

„Wangistusjega ühest kuust kuni kahe
aastani ja rahatrahwiga saajast kuni wiie-
tuhande frangiga karistatakse, kes heade
kommete vastu eksi (1898 a. 16. märtsi
s.): kõlwatute ehk heade kommete was-
taste kirjutuste, trükitoodete, wälja ar-
watud raamatute, kuulutuste, joonistus-
te, gravüüride, maalide, embleemide ning
asjade ehk kujutuste müümise, müügil
hoidmise, pakumise — ka mitteawaliku —
wäljapanemise, awaliku kuulutamise ehk
awalikkudel teedel wõi awalikkudes koh-
tades laialilaotamise teel (1908 a. 7. apr.
seadus);

fodus nende toodete laialilaotamise,
ristpaela all ehk lahtises ümbrikus postil
jaatmise ehk mõnel teisel laialilaotamise
wõi jaatmise teel;

... kombewastaste ajalehe kuulutuste
ehk awaliku kirjawahetuse teel.

... kui süütegu korda saadetud alaea-
liste vastu, siis wõib see karistus kahe-
kordsjeks tõstetud saada“ (1898 a. 16. märtsi
seadus).

Ülaltähendatud määral karistatakse ka
kohtuotsusega keelatud raamatute müü-
mise, müügil hoidmise ehk nende üle kuu-
lutamise eest.

Raamatute kaudu kommete vastu kor-
dasaadetud süüteoed langewad 1881 a. 29.
juuli trükituseaduse alla, mille järele süü-
dasi wangistus ühest kuust kuni kahe aas-
tani ja rahatrahw kuuestkümmest kuni
kahetuhande frangini ähwardab.

(Järgneb.)

Ülewaade meie kriminaalpolitsei asutamisest ja tema senisest tegewusest.

A. L.

(2 järg).

Töötamise tingimised.

Peale wäljaõpetud meeskonna wajab aga
kriminaalpolitsei, kui ta tagajärjerikkalt
peab töötama, weel terve rea muid wõima-
lusi. Esimesel kohal nende hulgas seis-
wad: head liikumis- ja ühendusabinõud,
korralikud sõjariistad ning ajakohased teh-
nilised sisseseaded kuritegelise elemendi re-
gistreerimiseks. Tähendud abinõude muret-
semine on seni kaunis wisalt edenenu-
d ja mitmes suhtes praegugi alles lõpule wii-
mata. Põhjusjeks on meie riigikassa piira-
tud wõimalused, mis sunnivad filmas pi-
dama äärmist kokuhoidlikkust.

Jälgimise taktika üheks peanõudmiseks
on: kuriteo jälgimisele asutagu aegwiit-
mata ja argu katkestatagu jälgimist filma-
pilgukski, kuni kõik wõimalused kurjategija
awalikustegemiseks on ära kasutatud. Iga-
sugune wiivitamine annaks kurjategijale
rohkem wõimalust oma jälgi taseandada ja
kuriteo läbi omandud wäartusi realiseerida.
Arusaadam, et siis ka ametnikul peaksid
olema kasutada eeskujulikud liikumisabi-
nõud, mis teda kõige wäiksema ajakuluga

süüdmuskohale wiiks ja põgenewa kurjate-
gija tagaajamisel häbise ei jätaks. Sama
tähtis on telefoni-telegraafilise ühendus-
ametikude elukorterite ja osakonna kant-
sele wahel, mis peab wõimaldama fogu
meeskonna kiiret kokkukutsumist igal ajal.
Wäljamaal on suurtes linnades politseil
oma telefoni ja telegraafi liinid. Tele-
graaf on nii sisse seatud, et keikjaamast ühel
hoobil wõib kõikidele politsei wahajaama-
dele teate edasi anda.

Meil puudusid esimesel aastal omad lii-
kumisabinõud täiesti. Tuli tarwitada
kuiitijid. Need liiguwad aga tigusammul.
Müüid on juba jõutud muretseda igasse osa-
konda oma hobune ja mõned jalgrattad.
Tallinna ja Tartu jaoks on peale selle mää-
ratud autod. Gestulewal aastal loodame
warustust ses suhtes lõpule wita.

Telefoni-telegraafilise ühendusega linna-
des wõib enam-wähem rahule jääda. Selle-
wastu on ühendus maaga — küladega —
suuremalt jaolt õige puudulik. Tuleb igat-
susega oodata seda aega, kus vähemalt igas
küljas oma telefon leiduks.

Sõjariistadeks on seni riigikulul muretsetud revolvrite kõrval ka palju kurjategijatele ärawõetud laskeriistu tarwitatud. See on aga laskeriistade mitmesuguse süsteemi tõttu õige tülakas olnud. Nüüd loodame eestulewal aastal kõikide ametnikkude jaoks ühtlased revolvrivid saada.

Kurjategijate politseilise registreerimise otstarbeks on ühelt poolt neist võimalust võtta edaspidi ennast walenime taha ära peita, mida nad oma eelkaristuse warjamiseks tihti teha armastawad, uute kuritegude puhul teatawatel tingimistel kurjategijat kätte juhatada ning lõpuks politseid kuritegelise elemendiga tutvustada. Esimeseks ja teiseks juhtumiseks mõõdetakse tabatud kurjategijat, päewapildistatse, daktiloskoopitakse, s. o. võetakse näpujäljed ning firjeldakse tema väljapaistwad tundemärgid. Kolmandaks juhtumiseks, s. o. tema üleüldiseks tutvustamiseks, kogutakse tema isiku, minewiku, tegewuse ja tutvuskonna kohta üksikasjalisi teateid, mis informatsiooni lehe näol, warustud päewapildiga, igasse osafonda laiali saadetakse. Wiimast registreerimiswiisi tarwitakse ainult tuntud elukutseliste kurjategijate kohta.

Registreerimiseks on waja mitmesuguseid spetsiaal instrumente, nagu antropomeetrilised mõõtmisriistad, näpujälgede wõtmise sisseseade, spetsiaalkamerad päewapildistamiseks jne. Need on suurelt jaolt juba mu-

retsetud ja mõned puuduwad asjad eestulewa aasta eelarwesse üles wõetud.

Osafondade tehnilise warustusena on käesolewal aastal weel muretsetud igale osafonnale üks n. n. waatlustarbete kast. See sisaldab hulga wäiksemaid instrumente ja aineid, mis kuriteopaiga waatluse toimetamisel seal leiduwate jälgede ja muude asitõenduste otstarbekohaseks kasutamiseks tarwitatud.

Peale eespoolnimetud abinõude oleks weel nimetada käerauad ja kaasakantawad walgustusabinõud. Esimesi on wastawal arwul muretsetud, kuid wiimaseid on nende kallil hinnal tõttu seni wäiksel arwul olemas.

Mis puutub osafondade tegewuse sidumisse ja ühtlustamisse, siis tuleb selle all mõista piüet, luua seefugust wahkorda, kus oleks võimalik tarbekorral mobiliseerida teatawa kuriteo jälgimiseks kõiki osafondi. Teatawasti töötawad elukutselised kurjategijad enamasti organiseeritult, nende agendid asuwad mitmel pool ja nende abil kaob näit. warastud kraam kiirelt kuriteo toimumiskoha lähedusest ning realiseeritakse mõne aja pärast kufagil kauge-
mas nurgas. Arusaadaw, et seefugusel juhtumisel kohalik osafond ilma teiste osafondade abita, läbi ei saaks. Selleks on tarwitusele wõetud rida informeerimise wiise, kartoteeki jne.

(Järgneb).

Katkendid politsei ajaloost.

Cont. hist. D. A n g e l u s.

Tulekustutamise eest hoolekannet oli wabariiklikes Roomas, nagu warem üeldud, tres viri capitales käes äbiilide kontrolli all. Kustutamist ise toimetasid eriti selleks peetawad orjad. Et wana organisatsioon küllalt aja kõrgusel ei seisnud ning tema peale pandud ülesandeid täita ei suutnud, wõib kõige paremini sellest järeldada, et Roomas erasitud tulekustutamisele teatud töõndusharu kujundasid ja et terve rida ettemõtjaid leidus, kes kasu eest tulekustutamise meeskondi wälja üürisid.

Keiser Augustus katsus Rooma linnas oluforda selle läbi parandada, et ta tule-
tõrje orjade arwu suurendas.

Prowintides aga katsuti sealjuures keisrite poolt just wastuolksa feda tegewust poliitilistel põhjustel takistada; nii, näit., keelas keiser Trajanus Nikodeemia linnas kawatsetawa puuseppade 150 mehelse artelli asutamise ära, kes eriti kui tuletõrje meeskond tegutseda kawatjes. Keiser leidis ettemõtte „kahklase“ olemat ning pööras ainult üleskutsega majajamnikkude poole tarbekorral elanikkude kaasabil tuld kustutada. Sarnase mitte wastutulelikkuse tagajärg oli see, et õitsewad linnad nagu Lyon ja Bologna maani mahapõlesid.

Et ka orjade arwu suurendamine Rooma linnale kasu ei toonud, ajutas keiser

Augustus 6 a. p. Kr. veel ühe sõjaväelise organisatsiooniga walweimeeskonna, n. n. vigiles, kes seitsmest kohortist (sõjaväe ühik) a 1000 meest koos seisid ja n. n. praefectus vigilum alla kuulusid. Üks tähendatud kohortidest sai pärastpoole keiser Claudius'e poolt Rooma linna ja-damasse — Ostiasse — üleviidud seal asuwate warustustladude walweks. Selle sõjaväe ofas wõisid wastandina muule sõjaväele, kus ainult wabadena siandi-nud isikud teenida, wõisid ka orjapõlwest wabastatud mehed teenida.

Tähendatud tuletõrje meeskonna juha-taja, kellel kui keisri poolt nimetatud ko-mandööril wõrdlemisi suur sõjaväeline wõim oli, wõis mõnel juhtumisel kaunis suurt mõju awaldada ning wahel isegi otjustawat oja poliitilises elus mängida, eriti uue keisri ametisse astumisel. Et praefectus vigilum'ile ajajooksul ka kau-nis tähtis kohtumõiste wõim kogunes, hakati temalt juriidilist haridust nõudma. Nagu treswiri'degi lasus ka praefectus vigilum'i peal wälispolitsei teenistus. Nimelt oli iga kahe linnajao tarmis, mi-da kokku 14 oli, üks kohort,

igas linnajaos olid wahikorra jaoks eraldi ruumid, kust tõrwikutega warusta-tud patrullid laiali saadeti.

Ühes tuletõrje- ja politseiteenistusega kuulus Rooma kombe järele selle prefek-tile ofalt ka kriminaal-kohtupidamise õi-gus. Näit. wõis ta warguse eest orje kun-ni surmanuhtluseni karistada, kusjuures aga siiski siüidlasel raskematel juhtumisel harilikult linnaprefekti kätte anti. Ka olid temal teatud kohtupidamise õigused tsiwil asjades, kõige pealt üüri asjus. Prefektide ofuste peale wõis appelleerida ainult keisrile ehk tema asemikule ihu-kaitsewäe prefektile.

Keiser Augustuse forraldus tuletõrje as-jus ei toonud aga palju paranemist, mis arusaadaw, kui tolleaegseid primitiivseid tõrjeabinõusid arwesse wõtta. Seda näita-wad sagedased suured pärastised tulekah-jud. Sedasama tõendawad ka paljud teised forraldused, mis tulekahjude wastu wõit-lemiseks tarwitusele wõeti, nii näit., lin-naprefekti käsk 368 a., millega üürimaja-del ülemiste kordade palkonid maha lasti wõtta, et tekkunud tulekahju laienemist ta-kistada.

Keisririigi korra loomisega ning alalise keisririigi suurenemisega senati armel täis käsi käes keisri wõimu laiendamine

linnade ja kõige pealt pealinna walitje-mise peale. Rooma linna wiljaga warus-tamine, weewärgi korrashoidmine, ehitus-järelwalwe ja, nagu juba tähendatud, tuletõrje käisid sellekohaste keisri poolt nimetatud ametnikkude peale üle. Uudi-feks ning wanale munitšipaal korrale täiesti wõõrana oli pealinna kõigest teis-test kohustest waba politsei asutamine.

Rooma alalise politsei direktori ameti loomine langeb keiser Tiberius'e walitse-mise ajajärku. Politsei ülemaks oli nõnda nim. praefectus urbi, kelle õigused ja wõimupiirid paljudes asjades umbes meie aja siseministrile wastasid, kuid iga-tahes palju kaugemale ulatawa õigus-mõistmise wõimuga. Praefectus urbi nime-tati nagu teisedki kõrgemad ametnikud keisri poolt (wälja arwatud mõned irksi-fud juhtumised keiser Aleksandri ajal, kes nende ametisse walimise senati hoo-lers jättis). Selle ametisse walimise määrati ai-nult esimesest seijusest inuud. On tiil ka mõned erandid juhtunud, nii, näit. olla kord endine uksehoidja linna prefektus nimetatud. Muna teiji keisri poolt nime-tatud ametnikku urbi wahetati jäi linna prefekt — kui isearaliji põhjusi taganda-miseks ei olnud — pikaks ajaks ametisse, kui eluajaks. Sellesse ametisse nimetati harilikult neid, kellel pikk ning aurikas poliitiline tegevus seljataga ja selleks amertis oli, kui mitte tarwilik, siis wä-hemalt wäga soowitaw juriidiline ha-ridus.

Linnaprefekti mesandeks oli pealinna-s awaliku rahu alalhoiomine. Wawaruu-ise korra juures jarnast asutust ei tuntud ning selle tõttu on ka arusaadaw, et te-ma asutamise ajal teraw opositioon tek-ris ja paljud filmapanwad isitud nen-dele pakutud linnaprefekti kohast ära üt-leiw. Prefekti järelwalwe alla kuulusid kõige pealt tsirkus ning teised awalikkude loonustuste kohad. Need loonustused olid keisri ajal Roomas warsti moowapäa-je-matuse tarwiduseks saanud. Rooma linna elanikkude hulgas oli proletariaadil üle-kaal, mis hädaohtlikuks sellepärast muu-tus, et temal mingit tegevust ei olnud. Selle juure tuleb arwata weel igasugus-test rahwustest ja rahwainuwest Rooma woolawaw inimesehulgaw: moorlased ja egiptlased, bretanlased ja flaamid, sem-noonid Gibe jõe äärest ning tšherkesid ja grusiinlased skaukaasiast, indulased, kes aastaid kulutasid, et pealinna jõuda ja

perälased ning paljud teised. Ja ei saa ütelda, et need juuretuliad kõigeparemad olid: õnnelikud ning igat sorti petised. Walituse poolt jagati alamate kihide ülewälpidamiseks korrapäraselt wilja ja sellele järgnes see, et walitus ka tema lõbustuste eest pidi hoolt kandma. Pidustuste suuruselt ja tähtsusest on juba räägitud; nemad kestsid wارا hommikust kuni päikese loojaminekuni ning tung nendele oli nii suur, et paljud inimesed rahwamurrus furnuts said pigistatud.

Prefetti ülesanded rahwa pidustuste päewil olid kahejagused: ühest poolt kaotas Rooma linna suurearwuline kurjategijate hulk pidustusi, eriti tähtsamaid pidustusi, kus pealinnas palju wõõraid, selleks, et wargusi ja mõrtsukatöid maha jäetud tänawatel korda jaata. Ja sellepärast tuli pidustuste ajal peale terve politsei aparaadi weel sõjawäge appi kutsuda. Teisest küljest oli prefetti kohuseks seaduslikkude määruste täitmine ja üldse

sihemise korra eest tsirkuses ja teistes lõbustusruumides hoolitseta; seal juures oli tal õigus korra rikkujaid piduruumidest kõrvaldada lasta ja teatud aja peale üldse awalikkudel etendustel käimise ära keelata. Ka tsirkuse jne. sihemistes ruumides olid puht sõjawäeojad politseil abiks. Sõjalikult oli üks kohort, ugendab 1000 meest, wastaawates piduruumides wahi korral. Sarnane suur meeskond oli korrapidamiseks tingimata tarwilik. Keiser Nero ajal, näit., wabastati politsei ja sõjawägi walweteenistusest teatri juures ja tagajärg oli see, et ürikkute enda wahel mõistelewate kuulsamate näitlejate poolehoidjad tüüli läkkid, mille tõttu peale wastastikku sõnamamist ja mahategemist suurem kaklemine algas ja riiu ajal peale suure rahwahulga weel paljud õhmitserid ja sõdurid haawata ja surma said. Keiser Nero wõttis oma keelu teatris politseilist karanuli wälja panna tagasi ja jaatis mitmed näitlejad maalt wälja.

Riigi eelarwe — budget.

Cand. rer. merc. H. Margens.

(Eõpp.)

Budgeti arwestamine.

Budgeti arwestamine sünnib kahe osas:

1. Krediitide awamisarwestamises, mida teostawad krediitide awajad ametafutused ja awamiskäskusid wastuwõtjad kassad, ning

2. Kassade arwepidamises, mis jälle omajagu kolme osasse langeb, nimelt: a) Kawatsuste arwestamine, mis kassa kohustusi niihästi sissetulekute, kui ka wäljaminekute kohta kindlaks määratud budgetiajajärgu kestwusel sijaaldama peab, b) täidesaadetud kassa sissetulekute ja wäljaminekute arwestamisesse, millest täielik kassategewuse pilt meile peab wastu paistma ja

3) ülejääkide arwestamisesse, kus nõndanimetud aktiiv ja passiiv ülejääkid budgjetiajajärgu lõpul eraldi arwestakse, et kawatsatud ja tõesti täidesaadetud kassa sissetulekute ja wäljaminekute wahet näidata. Seda wahet wõib ka perioodiliselt iga kuu lõpul kergesti kätte saada ja aruannetes näidata, kui meie kawatsatud summadest maha arwame kassasse

tõesti sissetulnud ehk sealt wäljaantud summad.

Arwestamise otstarbeks on kassawalitustel kahte liiki raamatud olemas:

a) nõndanimetatud päewaraamatud (shurnaalid), kuhu sissetanded kronoloogilises (aja järele) järjekorras sünniwad ja

b) nõndanimetatud pearaamatud (manuaalid), kuhu ülekanded süstemaatilistelt korraldatud arwetesse, peatükkide, paragrahwide, liitrite järele jne. sünniwad. Esiteks peetakse terve rida aruamatuid ehk õjamanuaale, üffitsute alamametafutuste jaoks, kust siis kokkuwõtted keikafutuse pearaamatusse ehk peamanuaalisse (Generalmanual) sisse kantakse.

Arwed manuaalidesse on enamalt jaolt nõndanimetud sidumata süsteemide järel korraldud, uuemal ajal hakatakse aga juba teatud süsteeme tarwitama, et riigiasutuste ja ettevõtete tegewusest selgemat ja kindlamat pilti saada. Seotud süsteemid paikuwad peale selle weel kergendust kontroleerimise korral ja kokkuhoidmist tööjõu alal, selle läbi, et siin kronoloogilised sissetanded

füisteemaatiliste füsfekannetega ühendud wõiwad saada ja wähem kirjutada ja üle kanda tuleb. Peaasjalikult kergendab aga seotud füsteem aruande kokkuseadmist, niihästi kuu kui ka aasta lõpul.

Aasta lõpul seatakse üleüldine aruanne kokku, mis kabele nõudmisele peab wastama:

- 1) füskaalse kassajätkusele ja
- 2) bruttobudjeti põhimõttele.

Füskaalne kassajätkus.

Sõna „fiscus“ tuleb Roomast, kus tema wõtjadest punutud korwi tähendas, mida raha alalhoidmiseks tarwitati. Kui Room keisririigiks muutus, nimetati keisri erakassat „fiscus Caesaris“. Seal kõrwal kestis endine riigikassa ehk nõudnimetud „aerarium populi“ edasi. Keisriwõimu tugewnemisega absorbeerib „fiscus Caesaris“ ruttu „aerarium populi“ kassa ja riigi füsfetulekud woolawad sinna, nii et nüüd „fiscus Caesaris“ ainuüksi järele jääb. Kuid keiser eraldab warsti jälle oma erakassa riigikassast ja nimetab seda nüüd „patrimonium principis“.

Kuna „aerarium populi“ algusest saadif wäljaspool Roomariigi eradigunorme seisis, sest wabariigi õigusõpetus waatas rahwa, kui ükshüft ükshüft kõrgemal seiswa juweräanse ükshüfte peale ja andis temale iseäraliste warandusõigustega warustatud hüftukoha, — loeti „fiscus Caesaris“ täiesti Roomariigi eradigusele alluwaks. Seega puundus „aerarium populi“ kassal kodanlisõiguslise tegewusfüsteemi kaitse täiesti, kuna aga „fiscus Caesaris“ sellega kindlustatud oli. Nii füis tuligi, et riigiwõimu täielise üleminefuga keiserliku „Princepsi“ hüftu kätte, ka „fiscus Caesaris“ riigifüsfetulekute õiguse omandas ja keiserlik erakassa „patrimonium principis“i nime all eraldud sai. „Fiscus Caesaris“i kohta käiwaid seadusnorme nimetati „iura fisci“. Praeguses riigioõiguses mõistetakse sõna füsfuse all riiki, kui warandusõiguslist hüfjetti ehk riigi warandusõiguslist juriidilise hüftu mõistet.

Sellest juriidilisest mõistest kaswas ka aegamööda füskaalne kassajätkuse mõiste wälja, sest et igal riigil ainult üks füskus olla wõib. Ükshüftud riigiwaranduswalitjuse ametajutused on seega ainult „stationes fisci“ ja ei ole meil mingihüft õigust neid iseäralisteks füskusteks nimetada.

Selgamaal põhjal wõiwad ükshüftud waranduswalitjuslikud afutused oma wahel wastastiku jummasid arwestada ainult kui peawaranduswalitjuse abiwalitjused ehk filiaalid ja füskusele ei tohi mingihüftuseid riigi wõt tempelmaksusid peale panna. Riigieelarwe peab niijama ükshüftutele ametajutustele wastawalt füftabfioneeritud olema.

Bruttobudjeti põhimõte,

mis selles seifab, et eelarwes, niijama ka aruandes, hüft wäljaminekud ja füsfetulekud ühes asjaajamise, walitjuse ja füsfenõudmise kuludega täielikult ära näidatud peawad olema, on uuemal ajal igal pool maksma pandud ja ei ole see mitte lubatav, et seal mõned andmed puuduwad, mis ju tõele ei wastaks ja hüftget pilti seadusandliste orgaanidele ei jumdaks pakfuda.

Nii peawad näituseks walitjusafutused, kes riigimajades asuwad selgamaal määratud tarwitud ruumide eest riigile hüfti maksma, nagu see eramajades asuwatel afutustel kanda tuleb. Hüftema aja peale ükshüftutele afutustele lubatud füsfetulekud erimafjudest ei tohi mitte nende afutuste eraarwetel hüftsta, waid peawad riigikassasse maksetud saama üldistel normidel, ehk need jummad hüftil tulewikus nende afutustele hüftutada jääwad, neile määratud otstarbel ja uue aasta wäljaminekute eelarwesse üleswõetud wõiwad saada igaaastase tarwituse piirides, ilma uue woolumita.

Tafistuseks aruande kokkuseadmise juures, kofje pärast budjetiaasta lõppu, ilma et riigimajapidamise pildi täielikkus selle all kannataks, on budjeti ülejäägid. Sellepärast antakse ametfondadele aega weel uuel aastal wana aasta eelarwe piirides wäljaminekuid teha mitme kuu jooksul, mis aga paljude pahedega ühenduses on, hüftäärans kontrolli mõttes. Pahede kõrwaldamise peabinduks peetakse uuemal ajal riigi majanduskama hüftikasjalist wäljaarenemist hüftema ajajärgu piirides, kui budjeti hüftwus seda lubab. Hüfti lahuse peetakse iga aasta uuendatawaid registreid kinnis- ja wallaswara üle ehk jälle täielikka raamatuid kabefordse seotud raamatupidamisfüsteemi järel riigiwaranduse koosseifju tarwis.

Riigiettemõtete raamatupidamine sünnib hüftamuti kabefordse füsteemi järel ja on riigi bruttobudjetiga seotud kõrwal- ehk kawafjus- butgetide näol.

Õigusteadusest.

Tsiivil õigus. *)

Juriidilised faktid. Side subjektide õiguse ja kohustuse vahel juriidilises vahekorras põhjeneb nõnda nim. juriidiliste faktide peal, millede all tuleb mõista iga asjaolu, millel teatavad juriidilised tagajärjed, nagu õiguste sündimine, omandamine, nende siju muutmine ehk lõpetamine.

Kui juriidilised faktid nende isikute tahtmisel tekivad, kes teatavasse vahekorras astuvad, siis on siin juriidilised tegemused (юрид. дѣйствія) mille hulka kuuluvad a) juriidilised toimingud (юрид. сдѣлки), ja b) õiguserikkumised (правонарушения).

Kui aga juriidiline fakt ilma huwitatud isikute tahtmiseta tekib, siis on olemas n. n. juriidiline sündmus (событие), nagu jurm, tähtaja lõpp jne.

Juriidiline toiming ehk akt (юрид. сдѣлка) on niisugune seaduste poolt lubatud tahte avaldamine, mis otsekohe juriidiliste vahekorrad tekkimise, muutmise ehk lõpetamise peale sihitud.

Toimingud võivad olla: a) ühekülgsed, mis tekivad ainult ühe isiku tahtmisel, mis ühe isiku tahteavaldust sisaldavad, näit. testament, ja b) kahekülgsed, mis kahe ehk rohkem isikute vastastikkude tahteavalduste tõttu tekivad; nende toimingute hulka kuuluvad näit. kõik lepingud. Peale selle võivad toimingud olla: a) tasulised (возмездныя), kus mõlemad pooled kasu saavad, nagu ostu-müügi ja üürilepingud jne.; b) tasuta (безвозмездныя), kus kasu saab ainult üks pool, nagu kingimise juures.

Et juriidiline toiming maksen oleks, peab tema sisaldama järgmisi ainulikke päraldusi (необходимыя принадлежности).

a) **Isikud**, kes toimingusse astuvad, peavad tegu võimulised olema.

b) **Toimingu siht** peab lubatud olema, teiste sõnadega, tema ei tohi seadusvastane ehk kõlblusvastane olla, näit. on maksuseta kõik kokkulepped kontrabandi kaupade üle piiri toimetamiseks.

b) **Wabaringarusaamisega tahe** (свободная, сознат. воля). Iga juriidiline toiming on tahte avaldamine, sellepärast ei või maksivad olla need toimingud, millede tekkimise juures tahe ehk arusaamine tagajärgedest puudub, nimelt kui teatav isik tegutses sündimise füüsilise ehk psüühilise eeskirjete mõju all.

Füüsilise sündimise juures (физическое принуждение) ei ole isikul mingit tahtet; tema on lihtne riist teise isiku käes, kes temaga teeb, mis tahab, näit. kui kedagi mõetaks käest kinni ja kirjutaks selle käega tema nimi weksli alla. Iseenesest mõista on kõik jarnased juriidilised toimingud, mis füüsilise jõu mõju all tehtud, maksuseta.

Psüühiline sündimine ehk ähwardus (психическое принуждение, угроза) — on mõju avaldamine teise tahte peale mingisuguse hirmutusega. Zrimene kardab ja sellepärast teeb tema seda, mida tema harilikudel tingimistel ei oleks mõelnudki teha. Sellepärast võib mõnedel juhtumistel need juriidilised toimingud, mis ähwarduse tõttu tehtud, maksusetaks lugeda, ehk küll üleüldse tegemuse motiividel mingisugust juriidilist tähtsust ei ole. Selleks on aga järgmisi tingimisi tarwis: kõige esmalt, see peab, see kahju, mida isikule teha ähwardakse, peab seadusvastane olema, kui näit. „ähwardakse“ kohtu teel võlga sisse nõuda, siis iseenesest mõista ei ole siin niisugust ähwardust, mis teatawaid tegemusi wabandada võiks. Teiseks, isikul peavad mõjuvad põhjused olema karta, et ähwardus saab täide viidud, ja et tema kahju saab, sest wastasel korral jääb tema tahte avaldamine jõusse, kuid ei ole tähtis, kas ähwardus on tehtud kontrahendi või mõnda kolmanda isiku poolt.

Eksimus (зabлуждение) seisab selles, et isik, kes toimingusse astub, midagi ei tea või tähendatud asja omale walesti ette kirjutab. Juriidiline eksimus on olemas siis, kui isik mingisugust õiguslikku normi ei tea ehk temast dieti aru ei saa. Niisugune eeskritus ei wabanda mitte, sest

*) „E. P.“ nr. 46/47 „õigusteaduse“ osas lhf. 766 on korrektoori wiga juhtunud: tuleb lausest alates „wiimaks...“ lugeda minewitus, mitte olewitus, sest õigus W. Walitšusel seadusi wälja anda on Ritigotogu poolt ära muudetud. (Waata „R. T.“ nr. 101/1921 a.)

keegi ei või ütelda, et tema seadust ei tunne. Seesama põhimõte on ka meie B. Grafeadustes ära tähendatud (§ 2953), kuid tema ei ole nii sihikindlalt läbiiviidud, kui teistes seadusandlustes ja mõnedel juhtumistel on erandid lubatud, näit., kui ektijal ei olnud võimalust kohaseid juriidilisi teadmisi omandada (§ 2956).

Faktilist ehk tahtlikut eksumust (фактическое заблуждение) ei tule mitte igal juhtumisel arvesse võtta. Tema võib mõjuda toimingu makswuse peale ainult siis, kui tema oluline on. Peab arwama, et isik ei oleks toimingut sõlminud, kui tema oleks ennem tõelikkudest asjaoludest teadnud. Faktiline ekstitus võib olla: a) isikuis, kellega ehk kelle kasuks toiming tehtud; ekstitus peab toimingule oluline olema, näit., kui taheti lukuseppa palgata, aga ekfikombel lepiti kokku tisloriga; b) ekstitus objektis peab niisamuti oluline olema, näit., kuld sõrmuse asemel on wass sõrmus ostetud. Kui aga kaupluses mõnda raamatut wälja walitakse ja palutakse kodu jaata, kuid ei jaadeta seesama eksemplaar, waid teine, kuid täitsa sarnane, siis ei ole see ekstitus oluline. Balti Grafeadustes on otsekohene öeldud et ainult olulise ekstituse põhjal võib toimingut tühjaks tunnistada (§ 2961, 2964, 2966 ja t.).

Pettus on teadmiseega ehk sihilik wale asja kujutamise teisele isikule, wale faktide teatamine või tõelikkude asjaolude wassimine, et isikule kahju teha. Toimingutel, mis pettuse põhjal tehtud, puudub isiku arusaamise tahe, sellepärast tuleb neid arutada nagu toiminguid, mis ekstituse põhjal tehtud. Pettus saab harilikult kriminaal seaduste põhjal karistatud; tema on siis kuritegu, kui pettuse fakt saab kriminaal kohtu läbi konstateeritud, siis langewad ära kõik tema põhjal tehtud toimingud. Isegi juhtumistel, kui teatavad pettuslikud tegewused ei sisalda kuriteo tundemärke, wõiwad nemad siiski kohtule põhjust anda nende põhjal tekkinud juriidilisi toiminguid makswusetaks tunnistada.

e) Kohane tahe awaldamine. Tahe on juriidilise toimingu sisemine külg. Juriidilist tähtsust omandab tahe ainult siis, kui tema ennast wastawas tegewuses awaldab. Arusaadam, et awaldamine peab selle juures täielikult isiku tahele wastama.

Tahet võib awaldada otsekohene — sõnadega või liigutustega, ehk kaudselt. Kui kontrahent otsekohene ütleb, et tema nõus on teatawat lepingut sõlmima, siis on

siin otsekohene tahe awaldamine. Seesama võib teha küsimise peale jaatawalt peaga noogutades. Mis puutub waitimise sse, siis on siin üldine reegel, et kui seaduses on ettenähtud, et isik peab otsekohene oma nõusolekut awaldama, siis waitimine ei ole mitte nõusolek (wanemad waitiwad, kui alaealised lapsed paluwad luba abiellu astumiseks — tähendab, ei anna luba), kui aga seadus näeb ette mittennõusolemise awaldamist, siis tähendab waitimine nõusolekut.

Kaudse tahe awaldamine on, kui isiku tegewused annawad võimalust tema tahtmisest aru saada. Näituseks, kui pärija, oma nõusolekut päranduse wastuwõtmiseks ei awalda, kuid siiski järelejäänud warandust oma kasuks tarwitab, siis võib juba tema tegewust ainult selles mõttes selatada, et tema on pärandust wastu wõtnud.

Mõnedel juhtumistel tahetakse ühe toiminguga näol faktiliselt salaja teist sõlmida, s. o. siis nõnda nim. simuleeritud toiming. Näit., keegi tahab mingit asja oma tuttawale kinkida nii, et jugulased sellest ei teaks, ja müüb fiktiivselt selle asja tuttawale; kuid wäiksest müügi hinnast, mis asja wääratusetele jugugi ei wasta, on kohe näha et pooled ei tahtnud mingit ostu-müügi lepingut sõlmida. Niisugune fiktiivne, simuleeritud toiming tuleb makswusetaks tunnistada, sest pooltel ei olnud tahet seda teha. Seda tuleb lugeda ainult niisuguseks toiminguks, mida warjata püüti, kui wiimane seaduswastane või kõlbluswastane ei ole (§ 2952), mis harilikult aga nii on, sest suuremalt osalt püütakse lepinguid warjata, mis midagi seaduswastast sisaldab, ehk kui petta tahetakse. Kuidas pooled toimingut ise nimetawad, ei ole tähtis. Toimingute worm — ripub harilikult pooltest enestest ära ja peab ainult kolmandatel isikutel võimaldama kontrahentide tahetest aru saada (§ 2993). Siiski mõnede toimingute kohta võib seadusandja teatawa kindla wormi ette kirjutada, ilma milleta toiming maksew ei ole. Niisugused toimingud nimetakse wormaalseteks, näit. wekslid, abielu sõlmimine jne.

Toimingud wõiwad olla oma wormi järele: a) juurõnalised — kõige lihtsam worm, ja b) kirjalikud. Kirjalik worm on kohustaw ainult siis, kui seadus seda määrab. Selle juures võib veel kirjalikul wormil kahesugune tähtsus olla: — ilma kirjalku wormita leping on täitsa jõuetu

(weksel), ehk kirjalik vorm on eesõigusline tõendamise abivõn. Seda kuuluvad notariaalsed lepingud, millede tähtsus selles seisab, et nende siju ei või mitte tunnistajate läbi ümberlüfata. Balt. Grafead. järele on nimetud reegli käsitamine piiratud.

Toimingute juhustiteks päraldisteks (случайныя принадлежности) s. o. niisugusteks päraldisteks, millede sisseandmine toimingusse ainult poolte tahtmisest ära ripub, võivad olla tingimised, tähtaeg ja juhend.

Tingimiseks nimetatakse niisugune täendam korraldus, mille järele toimingu tagajärjed teatava asjaolu saabumisest (positiivsed tingimised — положительныя условия) või mitte saabumisest (ei-tavad tingimised — отрицат. усл.) tulemus ära ripuvad. Toiminguid nimetatakse siis tingitavateks (условныя сдѣлки).

Suspensiooni-ne ehk edasilükkaw tingimine (отлагательныя у.) on niisugune tingimine, mille saabumisest ripub ära, kas toiming üleüldse astub jõusse või mitte, näit. keegi lubab korterit anda, kui tema omale maja ostab. Resolutiivne või äramuutew tingimine (отлагательное усл.) on niisugune, mille saabumisega juba jõusse astunud toiming saab tühistatud. Näit. laenatakse asja tingimisega wiibimata tagasi anda, kui oftja leidub.

Üleüldse toimingud võivad mitmesuguseid tingimisi sisaldada, kui wiimased aga mitte seadusvastased ehk kõlblusvastased ei ole. Kuid mitte kõik toimingud ei luba tingimisi, näit. weksel, abielu.

Kui tingimises ettenähtud fakt ei või mitte saabuda — füüsilistel või juriidilistel põhjustel, siis ei ole toiming maksen.

(Järgneb).

Riigikohtust.

Riigikohtu kriminaal-osalonna toimetus nr. 1381 — 1922 a.

1922 aastal mailkuu 20. päeval arutas Riigikohtus, kriminaal-osalonnas, Tartus, Riigikohtu ruumides, avalikul kohtuistungil.

Kohtupalati prokuröri wan. abi Joh. Müller'i eraprotesti Tartu-Wõru rahukogu korraldawa koosoleku määruse peale 12. aprillist 1922 a. Marie Dsol'i süüdistuste asjas R. N. S. § 61 järele.

Lätimaa kodanik Marie Mardi t. Dsol on Tartu maakonna politsei ülema määrusega 23. novembrist 1921 a. R. N. S. § 61 põhjal karistatud wiiesaja margalise rahatrahwiga, ilma peatusloata elamise eest. Mufeks on wõetud nimetatud politsei ülema poolt 6. septembril 1920 a. ajutine seadus politseilise karistamise kohta § 1 (Rr. 310, „Riigi Teataja“ nr. 147/148 — 1920 a.) ja Wabariigi Walitsuse määrus 18. jaanuarist 1921 a. Wabariigi piirides wiibivate wäljamaa alamate elamislubade kohta § 7 („Riigi Teataja“ nr. 7 — 1921 a.)

Et nimetatud Dsol määratud trahwi ära ei tasunud ja et temalt seda trahwi waesufe akti järele ta sunniteel sissenõuda võimalik polnud, pööras Tartu maakonna politsei ülema abi 17. jaanuaril 1922 a. Rr. Sp. R. § 1220 põhjal Tartu-Wõru rahukogu 6. jaosk. rahukohutuniku poole palwega nimetatud Dsol'i R. N. S. § 61 põhjal wastutusele wõtta.

Oma määrusega 18. jaanuarist s. a. otjustas rahukohutuniki wahikirja täitmatast tagasi saata järgmistel põhjustel:

1) eelpooltähendatud seaduses nr. 310, kui eriseaduses, pole politsei ülema poolt nõutud korda ette nähtud; 2) et Rr. Sp. R. § 1220 võib tarwitusele wõetud saada ainult siis, kui administratiivne trahw on määratud Rr. Sp. korras, mitte aga eriseaduses ettenähtud korras ja 3) käesolewal juhtumisel on waesufe akt olemas, mis tõendab, et süüalune maksuwõimetuse, mitte wastutorkumise põhjusel pole trahwi ära maksnud; 4) Muhtl. sead. § 84 ehk R. N. S. § 7 juuresolewate seletuste, niisama Rr. Sp. S. § 1124 juures olewa Wene senati seletuse järele (Krim. Kafs. Dep. Selets. 71/1413; 75/10; 74/629) ei saa administratiiv korras peale pandud rahatrahwi arestiks muuta maksujõuetuse korral.

Selle otjuse peale andis politseiilem edasi-kaebuse rahukogule.

Rahukogu leidis:

et rahukohutuniki käesolewas asjas õieti on talitanud, kuna wastawas eriseaduses ainult rahatrahw on ette nähtud. Politseiilema määrus on seaduse jõusse astunud ja sellepärast pole rahukohutuniki kohustatud ega õigustatud asja uuesti arutama.

Sellepärast otjustas rahukogu 12. aprillil 1922 a. edasikaebtust tagajärjeta jätta, misjugune otjus on politseiilemale teatavaks saanud 22. aprillil 1922 a.

Oma kasjatsooni protestis seletab kohtupalati prokuröri wanem abi Müller järgmist:

1) 6. septembril 1920 a. seaduses nr. 310 pole öeldud, et selle seaduse maksimahattamisega Rr. Sp. R. § 1220 oma jõu kaotab ehk ära oletis muudetud;

2) Sõulijelt ei munda ka see seadus Kr. Rp. R. § 1220 ettenähtud tõrja;

3) selle seaduse § 4-mas on öeldud, et jüüalune, kui ta poliitilise trahwiga rahul ei ole, wõib rahukohtuniku ees kaebust tõsta, kes siis asja harilikku kohtu korras uuesti läbi waatab; loomulik, et sarnane õigus — asja kohtuliku arutuse nõudmine — ka kaebajal poolel peab olema, näituseks, kui määratud rahatrahwi jüüdlaselt kuidagi wiisi wõimalik sisse nõuda ei ole, siis tuleb just seletada, et seaduseandja poolt Kr. Rp. R. § 1220 meelega puudutamata on jäetud ja see § jõusse jäänud, et ka kaebaja poole õigused kirjendatud ei oleks.

4) Rahukohtuniku motiiv, et selles seaduses, kui eriseaduses, ei ole Kr. Rp. R. § 1220 ettenähtud tõrja mitte ära tähendatud ja et selle tõttu poliitilise ülema nõudmine asja kohtulikule arutusele wõtmise kohta tagajärjeta tuleb jätta, ei ole mitte millegi põhjendatud, kui ühest maksuast seadusest waikides mööda minna, siis ei tähenda see ometi seda, et see seadus ära oleks kaotatud;

5) Kr. Rp. R. § 1220 arvatud wastawad ajutised, kes R. N. S. § 61 ettenähtud rahatrahwi wõiwad määrata ja kellel sarnasel korral, kui jüüdlaselt kahe nädala jooksul trahwi kätte ei saa, õigus on asja kohtulikku arutust nõuda, on just selgest 6. septembri 1920 a. seaduses nr. 310, § 2 ära tähendatud, selles mõttes täiendawad nimetatud seadused wastamisi ühteteist;

6) rahukohtuniku motiiv, et administratiiv korras määratud rahatrahwi ei saa maksujõuetuse korral aresti trahwits ümber muuta on aluseta: end. Wene Senati seletuse 82/30 (R. N. S. § 84 ja R. N. S. § 7 juure) põhjal wõib maksujõuetuse korral rahatrahw arestiks ümberarwatud saada, kui see trahw kohtulikult on määratud kuriteo ehk wäärteo eest;

7) käesolewas asjas on poliitilisele palunud jüüdlast kohtulikule wastutusele wõtta R. N. S. § 61 põhjal, wiimases ettenähtud wäärteo eest on karistuseks ainult rahatrahw ettenähtud; maksujõuetuse korral oleks pidanud siin R. N. S. § 7 alusel arest määratud saama;

8) Poliitilisele palwe peale ei tule mitte waadata selles mõttes, et administratiiv korras ra-

hatrahw saaks wastawalt arestitrahwits ümbermuudetud, waid et asi saaks sõulijelt uuesti läbi waadatud, mille tõttu rahukohtuniku ka oma otsuse põhjal täitja iseseiswalt karistust määrata wõib, ennast administratiiv korras määratud trahwiga mitte sildudes, analoogiliselt, nagu see jüüdlase edasikaebamise korral jüümb.

Sellepärast ja Kr. Rp. R. § 173 põhjal palus kohtupalati profuröri wanem abi Riigikohtu nimetatud Tartu-Wõru rahukogu otsust ja 6-da jaoskonna rahukohtuniku määrust ära muuta ja ettekirjutada käesolewat asja Kr. Rp. R. § 1220 alusel oma toimetuse wõtta.

Asja õitust ja profuröri arwamist ära kuulates, leidis Riigikohtu, et ajutise seadusega poliitilise karistuse kohta pole Kr. Rp. R. § 1220 ära muudetud, waid ainult täiendatud; ühest poolt on poliitilisele õigused laiendatud terve rea üleastumiste peale, mis seni kohtu korras karistati, teiselt poolt on aga nende wõimu teostamine kohtu kontrolli alla seatud, kuhu jüüdistatawad oma kaebustega pöörata wõiwad, kui nad poliitilist trahwi ülekohtuseks arwawad. Ühes sellega on rahatrahwi suurus kõrgendatud ja kohtunikele õigus antud poliitilist karistust weelgi suurendada. Need asjaolud annawad selgesti ära tunda, et uue seaduse eesmärgiks oli, maad wõtnud korralageduse wastu wõidelda ja karistuse mõjuwust jüwendada, mitte aga tõesti jüüdlastele kergendust teha ja neid maksujõuetuse korral karistusest hoopis wabastada. Sarnane seik tõrja, mis terwele rahwastihile wõimaldaks, oma maksujõuetusele toetades, awaliku korra ja julgeoleku seadusi ja määrusi järetindlalt täitmata jätta, pole õiguslikes riigis mõeldaw. Rahukogu seik tõrja ei leia toetust ka endises kohtupraktikas. Need Wene Senati seletused, mis rahukohtuniku määruks on ette toodud ja rahukogu poolt aluseks wõetud, ei käi sugugi asja kohta. Nende aluseks on Kr. Rp. R. § 1124 lihas sõjaldur märkus, mis ainult nende üleastumiste kohta käib, mis selles lihas on loeteldud.

Neil põhjustel otsustas Riigikohtu:

Tartu-Wõru rahukogu korraldama koosoleku määrus 12. aprillist 1922 a. ära muuta ja rahukogule ettekirjutada, asjale seaduslik käsi anda.

Ametlik osa.

Sijeminiistri päewakäik 24. novembr. j. a. nr. 27.

Kinnitud ametisse:

Terwishoiu peawalitsuse asjaajajaks Adolf Bed, palgaga koosjõu järele, arwates 1. nov. j. a.

Nimetud ümber ministri kantsleli wabapalgaline isekäliste käskude täitja ametniku kohuste täitja Samuel Sommer, ministri kantsleli nõunikuks,

põhipalgaga 5.500 mk. kuus, arwates 1. jaanuarist 1922 a.

Uwaldan teadmiseks terwishoiu peawalitsuse üleandmise akti sijeminiisteeriumi alt tööhoolekandeminiisteeriumile.

Üleandmise akt.

Üktuhat ühekajada kahetümne teijel (1922) aastal novembrikuu üheteistkümnendal (11) päewal mina,

Eiseminister, „R. L.“ nr. 138 — 1922 a. avaldatud seaduse nr. 85 põhjal andsin üle Töö- ja Hoolekandeministrile siseministreeiumi juures asuva Terwishoiu peavalitsuse ühes temale alluvate asutuste, asjade, aktide, waranduste ja muudega.

Mina, Töö- ja Hoolekandeminister, wõtsin kõiki seda wastu.

Selle üle on käesolew akt kogu seatud kahes eksemplaris.

Eiseminister Einbund.

Töö- ja hoolekandeministri
est Mõttus, E. Ennemui st.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 2209. Rairooni ülem H. J. Küsimus.

Olin määratud maakonna politsei ülema päewakäsuuga 1. jaanuarist s. a. R. walla rairooni ülemaks, kuid komandeeritud samast ajast ja sama päewakäsuuga linnas asuwa jaoskonna kantselei juure, kus 1. weeb-ruarini s. a. olin.

Kas oley õigustatud nimetatud aja eest hobuse ülespidamise raha saama?

Wastus. Wabariigi Walitsuse määrusega 2. nov. 1921 a. („R. L.“ nr. 101 — 1921 a.) on päewa ja sõidurahad politsei ametnikkudele kindlaks määratud. See kindlaks määratud summa ei ole aga mitte üks palga oja ja tuleks jellele maksta, kes tegelikult kohas teenib, kus see ette nähtud.

Nr. 2256. Rairooni ülem T. Küsimus.

Kuidas tuleb tulumaksu trahwi sissenõudmise korral toimetada, kui isik trahwi maksimisest ära ütleb seletades, et tema ilma Wabariigi kohtu otsuseta seda trahwi ära ei maksa, trahwi summa 50 mrf., nõudeleht on maksuinspektori poolt wälja saadetud tulumaksu komisjoni määruse põhjal.

Kas tuleb niisugusel korral warandus illes kirjutada, et sunniwiisil trahw sisse nõuda wõi nõudeleht wastukajaga maksuinspektorile saata asja kohtu kätte andmiseks.

Wastus. Trahwid tulumaksu asjus määratakse tulumaksu jaoskonna komiteede poolt (waata tulumaksu seadus § 83 — „R. L.“ nr. 63/64 — 1920 a.) ja tulewad wastuwaidlemata maksude sissenõudmise korras sisse nõuda, mil puhul ka waranduse üleskirjutamine ette nähtud.

Nr. 2259. Rairooni ülem J. R. Küsimus.

Kas kuuluvad regulatiiv maksu wõlad

wastuwaidlemata korras sissenõuetawate maksude liiki.

Wastus. Waata „E. P.“ nr. 49 küsimuse nr. 1993 wastus.

Nr. 2236. Rairooni ülem J. J. Küsimused.

Jaoskonna ülema ringkirja põhjal oleme kohustatud kuulutama iga kadumaläinud dokumendi üle peale „Kiigi Teatajas“ kuulutamist ka „Eesti Politseilehes“ ja kuulutuse raha 100 marka saatma.

1) Kui ühel ja samal isikul mitu dokumenti kadunud, näit. isikutunnistus, sõjawäest wab. tunnistus jne., kas käib kuulutus 100 marga alla, wõi iga kohta eraldi 100 marka.

2) Kelle kulul tuleb saata kuulutuse raha „Eesti Politseilehele“, kas kaotaja wõi üldise posti kulul.

3) On ringkiri, kus „Eesti Politseilehe“ kuulutuse raha tuleb saata Eesti panfa „E. P.“ jookswale arwele. Kas ei wõi raha saata ühes kuulutusega otse lehe toimetusse, oleks hoopis wähem kirjawahetust ja wähem ka posti kulusid.

Wastused. 1) Kuulutuste eest isikutunnistuse kaotuse üle tuleb 100 m. ($\frac{1}{32}$ lehek.) wõtta; kui aga kaotatud dokumentide arv üle kahe ulatab, nti et nende üleslugemine rohkem ruumi wõtab, siis tuleb kuulutuse raha wastawalt förgendada, $\frac{1}{16}$ lehek. — 200 m., $\frac{1}{8}$ lehek. 400 m. jne.

2) Kuulutuse raha tuleb saata „Eesti Politseilehe“ kulul.

3) „Eesti Politseilehe“ kuulutuse raha wõib postiga otsekohe „E. P.“ toimetusse saata.

~~Ma ei ole selle küsimuse kohta midagi teada~~
~~Ma ei ole selle küsimuse kohta midagi teada~~
~~Ma ei ole selle küsimuse kohta midagi teada~~

Mitmesugust.

Politsei ametnikkude kuulitindel soomuskehakate.

Berliini inseneer D. Schaumann'il on mitmeaastaste katsete järgi lüüdnud otstarbekohast soomuskehakatet konstrueerida, mis kandmiseks kõigiti hõlbus. Kehakate on rasketest ja tergetest metallidest farnaselt kokku seatud, et isegi alalise kandmise juures tülikas ja raske tunda ei ole. Soomuskate on jedadõrd painduv, et tema kehaliigutusi põrmugi ei takista ja väljaspoolt märke pole. Soomuskate on igasugu käsilaasteriistade (revolvrite) kuulidele kindlaks katseteks, olgu kuul kas otse, eht kõrvalt lastud. Isegi kõige suurema kalibriiliste nikkellapsliga Mauseri ja Parabellumi süsteemi revolvrite kuulid ei suuda soomust läbi lüüa. Võimalus, et kuulid soomuste vahelt läbi tungida eht seda lahutada mõiksid, on täitsa kõrvaldatud. Soomuskate on mitmekordset ametlike asutuste poolt läbi proovitud ja Berliini kriminaalpolitseis tarvitusele võetud.

Esimene politsei õpifilm.

Tugedes ühe parema filmivabriku kaasabile on Dresdeni politseivalitus politseikoolis õpiainete käsitamise juures kinofilmide tarvitamisele võtnud.

26. ja 27. septembril on filmi Münchenis ja 28. septembril Berliinis näidatud. Ettetoodud pildid kujutavad üffituid väljavõtteid mitmesugustest politsei õpi-aladest, näit. kujutab politseiametniku patrulli ja vahiposti teenistuses kehtet suurlinna liikumist, tema ülespidamist ja vaheleostumist õnnetuste juhtumistel, teesulgumisel, wangide transpordeerimisel ja nende vahil alla võtmisel; tema ülespidamist joodikute, rahurikkujate ja vastuhakajate kinnivõtmisel, abiandmist haigetsjäämise korral, kuriteo jälgede alalhoidmises jne. Et vaatalejale selgemalt politseiametniku õiget toimetamist ette kujutada, on selle kõrvalt pildistatud ka ametniku walewõtteid.

Politsei ala on selleks liig laialdane, et kõiki tarwisminewaid wõtteid oleks wõimalik ühes ainas filmis ette tuua, kuid soowitaw oleks, et õpi-film saaks politsei peaausesannete järele liigitatud, näit. wõiks kriminaalkuriteo jälgede kindlustamise wiisid juba isegi materjaali anda ühe õpifilmi koostuajandamiseks.

Eht see küll alles algus on, wõib siiski oletada, et õpifilmil politsei alade kättesõppimiseks tulewikus suur tähtsus saab olema.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: G. Maddison.

Tegelik toimetaja: K. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnustakse makswusetaks järgmised tunnistused:

- Kuul, Johannes Tõnu p., isikutunnistus, w. a. Raabi wallawal. 13. 8. 20 a. nr. 913, ja ahwaräest wab. tunnistus, w. a. 5 Rakwera jal. polgu ülema p. 10. 8. 20 a. nr. 7905. (9024)
- Serglow, Mihail Jaani p., Tartu rahwaräe kom. tunnistus rahwaräele kõlbmatuse üle 28. 7. 19 a. (9028)
- Mellmann, Aleksander, peatusluba, w. a. sise-minist. passiosakonnast nr. 7913 (9019)
- Anderson, Jaan Peetri p., nimelised hobusepafs, w. a. Wastse-Kuuste wallawal. 17. 1. 21 a. nr. 79 ja 80. (9017)
- Katassep, Karl Jüri p., nimeline hobusepafs, w. a. Raabi wallawal. 7. 1. 21 a. nr. 360 (9018)
- Pääsute, Mart Jaani p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. 9. jalawäe polgu ülema p. 11. 4. 20 a. nr. 417. (9548)
- Kallebron, Jüri Jüri p., isikutunnistus, w. a. Rõnnu wallawal. 16. 6. 20 a. nr. 1109, ja lasteriista luba, w. a. Harju maak. pol. ülema poolt 24. 10. 21 a. nr. 1829 (9549)

- Laurisson, Johann Johani p., isikutunnistus, w. a. Tartwastu wallawal. ja sõjaw. wab. tunnistus, w. a. 3 diwiiji tagawara pat. ülevalt 2. 5. 19 a. 830. (10049)
- Bodrätšhit, Johann Johani p., ameti tunnistus, w. a. Tartu maak. pol. ülema poolt 11. 9. 20 a. nr. 4361 (10126)
- Luit, Peeter Andrese p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Sakala partis. polgu ülema p. 16. 9. 20 a. nr. 1216/1538, ja lasteriista luba, w. a. Tartu maak. pol. ülema p. 23. 5. 22 a. nr. 1131. (10130)
- Kruusmann, Anna Johani t., kodakondsuse tunnistus, w. a. Petrogr. kontr. opt. komisjonist. (8288)
- Pihlas, Feodor Mihaili p., sõjaw. wab. tunnist., w. a. distsiplinaar roodu ülema p. 19. 9. 21 a. nr. 179. (8393)
- Povar, Hans Juhani p., hobusepafs, w. a. Järwafandi wallawal. 30. 12. 20 a. nr. 244. (9071)
- Täht, Hans, riigi metjawahi ametitunnistus ja püssi kandmise luba. (9671)
- Brint, Johann, hobusepafs, w. a. Tall. l. pol. 2 jsk. 7. 12. 20 a. nr. 1. (10601)

KUULUTUS.

11. detsembril 1922 a. kell 10 hommikul saab Anepesa külas, Kärda wallas Aleksander Wirwesti liikuw warandus, nagu **kaks lehma, õmblusmasin, hekslimasin, kahed wankrid, saan, hobuseriistad, odrad ja rukkid ja muu majakraam** oksjoni wiisil,

enampakkumise teel

ära müüdüd Aleksander Neggo nõudmise tasumiseks.

Kuresaares, 20. nowembril 1922 a. nr. 4235.

10880 Saaremaakonna politseiülema eest Ennemuist.

Kuulutus.

1922 a. 16. detsembril kell 10 hommikul saab Kaarma-Suures wallas, Uduwere külas Ruudolf Ool'i **elumaja** ühes **saunaga** oksjoni wiisil,

enampakkumise teel

ara müüdüd Liisa Ool'i nõudmise tasumiseks.

Kuresaares, 24. nowembril 1922 a. nr. 6170.

10881 Saaremaakonna politseiülem: Tilling.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei I jaoskonna Ülem kuulutab sellega, et **8. detsembril** s. a. kell 10 e. l. saab Kastre-Wõnnu wallamaja juures Kristjan Marga päralt olew kirju lehm, 1200 marga peale hinnatud, enampakkumise teel ära müüdüd tema puhtakasu maksu tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Tartu maakonna politsei I jaosk. Ülem H a u g a s.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei I jaoskonna Ülem kuulutab sellega, et **7. detsembril** s. a. kell 10 e. l. saab Ahja wallamaja juures Marie ja Ernst Silla päralt olew punane lehm, 2500 marga peale hinnatud, enampakkumise teel ära müüdüd nende maksude tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Tartu maakonna politsei I jaosk. Ülem H a u g a s.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei I jaoskonna Ülem kuulutab sellega, et **12. detsembril** s. a. kell 10 e. l. saab Rasina wallamaja juures Helene ja Joosep Oja päralt olew punane lehm, 1398 marga peale hinnatud, enampakkumise teel ära müüdüd nende wõlgnewa isiku ja wallamaksu tasuks.

Tartu maak. politsei I jaoskonna Ülem H a u g a s.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei I jaoskonna Ülem kuulutab sellega, et **7. detsembril** s. a. kell 10 e. l. saab Kawastu wallamaja juures Kusta Saare päralt olew punane mära, lehm ja õhwakene, 10,000 marga peale hinnatud, enampakkumise teel otsekohe wäljamaksetawa raha eest ära müüdüd tema wõlgnewa 1921 a. tulu- ja maamaksu tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Tartu maak. politsei I jaoskonna Ülem H a u g a s.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei I jaoskonna Ülem kuulutab sellega, et **8. detsembril** s. a. kell 10 e. l. saab Kastre-Wõnnu wallamaja juures Jaan Tatrik'u päralt olew wedruäke ja kahesahtliga laud, mis 600 marga peale on hinnatud, enampakkumise teel ära müüdüd temalt nõutawa trahwi tasuks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Tartu maak. politsei I jaoskonna Ülem H a u g a s.

Shokolaad

Renommée

A.-S. «Renommée»

Wabrik – Wolta tän. nr. 3

Kontor – Wana Wiru tänaw 13
Tallinn 9491

„Georgi“

wabriku

paberossi kestad

tuntud headuses on igalpool
saadawal.

11760

Grammofonid

Gram. Noodid

Lõõtsapillid

Gitarred

Mandolined

Uisud

Lambid

Klaas ja kiwinõud

Alumiinium ja
emalleeritud

kööginõud.

14. Wiru tänaw 14.

12517

Wershbitsky.

„GRAND-MARINA“

Täna ja edasi.

Astuwad üles oma nalja ettekandetega publikumi
pailapsed **Theodor ja Koko.**

Annons: Ligemal ajal jõuavad GRAND-MARINASSE
uued antraksioneerid **Peterson ja Peetri.**
Jälgige reklaami.

„TEATER-PASSASH“

Parem Kinoteater Tallinnas Wiru tän. 4, Tel. 11-63

TÄNA ja EDASI.

Kaks suurepäralist lõõkpilti korraga!
Pilt on huwitaw emigrantidele ja ka kohalise
publikumile. **WÄLJAETUD WÜRSTI TÖTAR**
(Põgenejad). Raske tragöödia 7-es jaos.

„Meie näeme unes oma kodumaad, ja ei ole lootust
meie unenägusid täita. Meie — põgenejad oleme tead-
matuses ja pimeduses. Meie kannatame igal pool
ainult armu poolest.“ **DON-SHUAN KELGU PEAL.**
Wõrdlemata fars 4 jaos publikumi pailaste **Harri**
Liedtke, Ossi Oswaldi ja E. Ljubitsh. E.
Ljubitsh'i populaar lawastus.

Algus kell 5 p. l. —:—:— Algus kell 5 p. l.
Mängib parem salong-orkester h-ra Waarmann'i
juhatusel.

Kassa on awatud kella 10 õhtul.

EELTEADE:

EELTEADE:

Järgmine eeskawa suurepäraline „UNION“ wabriku
!-! lõõkpilt „**HOIDKE OMA TÖTREID**“ !-!
Eluline draama 6-es s. jaos. Meie peame lõppu te-
gema selle kauplemisele elusa kaubaga, sellepärast et
need koledad inimesed meelitawad neiusid ka pare-
mate stringidest. Meie kohus on neid päästa! Isad! Emad!
Hoidke oma tütreid! Jälgige reklaami teatri foiees.

„KASINO“

I kl. KINOTEATER Aia tän. 3. Kõnetraat 16-08.

Täna ja edasi. Algupäraline lõõkpilt Berliini nüüd-
seaja pimeda elust **Olga Valbrucki** kuulsa
romaanini „Uus sugu“ järele.

„**BERLIN W**“ Suurepäraline draama
8 aktis. Mängiwad:
Manja Tzatschewa ja Steinbrück. „**KAKS LÖUNA-
SÖÖKI ÜHE DOLLARIEEST**“. Lõbus naljapilt.
Algus kell 5. Kassa on lahti kella 10 õhtu. Mängib
I kl. trio. — — — Hinnad 25-90 mrk.

„Apollo“

I kl. kino Narwa m. 13. Kõnetr. 19-67.

Täna ja edasi. Suur algupärane eeskawa näite-
linal ja näitelawal. Näitelinal: Kaks suure-
päralist draamat korraga. I. Huwitaw draama mets-
loomade kaastegewusel. Wiimane, parem ja huwi-
tawam seeria „kuu tütrest“. „**Afrika saladus**“
Põnew dr. 6 jaos ja 3 epis. kuulsa Marie Walkam'i
kaast. II. Suurepäraline draama meremeeste elust.
Tumm wõitlus alamate ja üleimate wahel. Meeskonna
mässamised pimedade kapteni wastu. „**Mere hunt**“
Dr. 8 jaos kuulsa Dshek Londoni romaani järele.
Näitelawal: **Olemata divertisment: I korda**
Tallinnas! Maailma antraksioon! Kontideta
inimene, inimene mõistatus — Põrgu kuningas?
2. **HARRY FOSTER** — kuulus instrumentalist
virtuos, kannab ette palju huwitawaid asju kontser-
tine ja pikollo okarino peal. 3. **Pr. SALME** —
Elektri fantasi. Undis! Uuet elektri dekorat-
sioonid. Algus kell 5. Mängib I kl. kwartett h-ra
Wilishi juhatusel. Hinnad 25-89 mrk.

Inglis-Eesti

Import Kompany LTD,

Tallinn, Wana Wiru tän. nr. 12

Telefon: 3—55 Telegr. Angloest.

Käsikustutus „**Minimax**“ ainu-
aparaatide müük.

Berlini A.-S-i „Iffa“

kõigi tulekustutus abinõude
ainumüük wabrikutele ja tule-
tõrje seltsidele.

Peale selle pritsid, mootor-
pritsid, gummist weejuhed jne.
11807

Liuraudu ja rihmu,
suuske, keppe ja mää-
ret, lõuke- ja spordi-
kelke (igas suuruses),
hockey-mängu abi-
:: nõusid, kamsoni, ::
wõimlemis- abinõusid,
riideid, spordikirjan-
dust, spordikujusid ja
auhindu ja kõiksugu
muid spordiabinõusid

soowitab oma suu-
rendatud ladust

«ESTO»

Pikk tän. 47, kõnetraat 10-02.

Müük wäiksel ja
suurel arwul.

Kohale jõudnud suurem saadetus
õmblusmasinaid

Naumann, Pfaff,
Vesta, Clara jne.

jalgrattaid

Naumann, Mars,
Landeskrona jne.

Kr. Saar & Co.,
Tallinnas,

Wiruäärava puiestee nr. 27.
Tartus, Raatuse tän. 2,
Rakweres ja Jõhwis.

12510

E. Günther

Tallinn, Wana turg 8.

Kõnetraat 15—99.

Maaldri wärwid ja kõiksugu
maaldri tarbeained.
Emailwärwid ja õililakid.
Riidewärwid.
Tisleri tarbeained.
Seebikiwi ja kolofonium.
Keemia, kosmeetika, tualett ja
rohu kaubad.
Sise- ja wäljamaa tualettseebid.
Mineraal-, taime- ja määreõlid.
Kilu ja teised würtsid.
Auto-bensin.
Petroleum.
835

Eesti Mehaaniline Puutööstuse Aktsiaselts
A. M. Luther - Tallinnas

w a l m i s t a b :

---: ---: **mööblit,** ---: ---:

Wineer- { kartonge, kohwrid,
kooliranitsaid, aktimappe,
käsitrumlid, toolipõhju,
platesid, labidaid jne.

Müügikoht: TALLINNAS: Wana Posti tänav nr. 9.
TARTUS: E. W. Jürgens'i juures, Wana tän. nr. 17.
WALGAS: P. Saretok'i juures, Moskwa tän. nr. 15.
PETSERIS: E. Nassari'i juures, Kaubareas.
WILJANDIS: R. Eitelberg'i juures.
WÖRUS: J. Kiesler'i juures, Jüri tän. nr. 12-b.
RAKWERES: Roman Jürgens'i juures.
PÄRNUS: J. D. Ammende juures.

11138